

Toidujääkide tekke vähendamise kava toob toiduabi abivajajani

Toidujäätmete tekke ja toidukaoga seotud keskkonna-, majanduslikud ja sotsiaalsed mõjud on üha suurema tähelepanu all kogu maailmas – nii Euroopa Liidus kui ka Eestis. ÜRO Toidu- ja Põllumajandusorganisatsiooni hinnangul läheb igal aastal maailmas üks kolmandik inimestele tarvitamiseks toodetud toidust raisku. Arvestamata maakasutusest tekkivaid kasvuhoonegaaside emissioone, on toodetud ja raisatud toidu süsinikujalajalg maailmas hinnanguliselt 3,3 gigatonna CO₂-ekvivalenti.

Toiduraiskamisega kaasneb kasvuhoonegaaside heitele lisaks ka tarbetu vee ja põllumajandusmaa kasutamine ning bioloogilise mitmekesisuse kadu.

Seniste uuringute andmetel tekitavad kõige suurema osa Eesti toidujäätmetest kodumajapidamised, kus tekib üle 70% kogu tekkivast toidujäätmekogusest.

Kodumajapidamistele järgnevad toidujäätmete tekkes toitlustusasutused ja -ettevõtted ning kaubandusettevõtted.

Kodumajapidamistes tekib inimese kohta 54 kg toidujäätmeid aastas. Samas on palju inimesi, kellel ei ole raha, et osta toitu ja esmatarbekaupi ja kes elavad vaesuses või selle piiril.

Keskkonna -, maaelu -, rahandus- ja sotsiaalministeerium on alustanud toidujääkide tekke vähendamise tegevuskava koostamist. Eesmärk on vähendada 2030. aastaks toidujääke 50 %.

Ühistööna valmiv tegevuskava peab olema valmis 2020. aasta lõpuks ja läheb sisendina riiklikku ringmajanduse arengukavasse.

Toidujääkide tekke vähendamise tegevuskava koostamiseks moodustati ministeeriumide ülene juhtkomisjon, mida juhib sotsiaalministeeriumi asekancler Rait Kuuse.

Kava koostamise ja aruteludesse kaasame enam kui 30 partnerit. Erinevates töörühmades saavad kaasa rääkida ka erisugused heategevusorganisatsioonid.

Sotsiaalministeerium on partneritega kohtumisi juba alustanud ning suunab oma tegevused eelkõige annetamise edendamisele ja toiduabi suurendamisele abivajajatele.

Teeme koos hea ja realistliku tegevuskava ning viime selle ellu!

Koostöö ettevõtetega lihtsustab koduteenuse korraldust

Kuidas leida enam aega, et koduhooldustöötaja ja klient saaksid omavahel suhelda? Mitmed kohalikud omavalitsused on teinud selleks suure sammu edasi.

Ühe eduloona saab välja tuua Tallinna linna ja Harjumaa. Juba pea kümme sotsiaalteenadega tegelevat asutust (nt sotsiaalmajad) on sõlminud Selveriga koostöölepingu abivajajale kaupade koju toomiseks. Võiks küsida, kuidas see erineb tavapärasest e-poes käimisest? Aga erineb: Selver on loonud e-poodi sotsiaalteenuse kasutajale päris eraldi liidese. Koos koduhooldustöötajaga saab kaup tellitud ja hiljemalt järgmisel päeval, kokkulepitud ajal, toimetab kuller selle koju. Abivajaja kullerile tasuma ei pea. Kohaliku omavalituse asutused arveldavad Selveriga ise (kaks korda kuus koondarvete alusel) ja koduhooldustöötaja ning teenuse kasutaja arveldavad omavahel, kas pangaülekandega või sularahas. Ka teenuse koju toimetamise eest tasub kohalik omavalitsus.

Kogu poes käimisest ja riulilt kauba otsimisest vabanev aeg jääb hooldustöötaja ja teenust kasutava inimese omavaheliseks suhtlemiseks või muudeks tegevusteks. Hooldustöötaja ei pea enam ka raskeid toidukotte kandma.

Teine hea näide on Hiiumaalt. Coop ja Hiiumaa vald leidsid ühise keele, kuidas hõlbustada koduteenust ja optimeerida selleks kuluvat aega. Ka siin ei pea hooldustöötaja poes aega viitma. Teenuse kasutaja saab arveldada makseterminali kaudu hooldustöötajaga ja kohalik omavalitsus arveldab ise Coopiga.

Häid näiteid on teistestki omavalitsustest, kus kohalik kauplus komplekteerib toidukauba ja jätab siis nn toidukappi ning hooldustöötaja võtab selle ise poest kaasa ja viib abivajajale.

Selline lahendus sobib hästi ka neile, kes ei soovi võõrast inimest omale koju toitu tooma, sest toidu toob siis ikka hea ja tuttav hooldustöötaja.

Mõnes vallas on sõlmitud sarnased kokkulepped ka apteekiga. Igal vallal-linnal on koostööks oma soovid, valikud ning võimalused.

Aga proovime korraldada asja nii, et sotsiaalala töötajatel jääks rohkem aega oma klientidega suhtlemiseks!

Uudised saatis: Tea Varrak, sotsiaalministeeriumi sotsiaalvaldkonna nõunik.